

آثاری که این ارکستر اجرا می‌نمود اغلب با فرم و هارمونی موسیقی کلاسیک و در حقیقت با فرم موسیقی فرنگی ساخته و اجرا می‌شد.

ارکستر سازهای ملّی از سازهای سنتی، مانند: کمانچه، سنتور، عود، تار، نی، تنبک و سازهای فرنگی؛ مانند: پلن، آلتو، کنترباس، ویلن سل و سازهای بادی هوایی فرنگی تشکیل یافته بود.

ارکستر کودک معمولاً ترکیب ساز بدیش به صورت متغیر با حال و هوای لفظی‌ای بود که ساخته می‌شد و اغلب از ترکیب سازهای فرنگی و گاهی هم از سازهای عرف استفاده می‌گردید. آثاری که این ارکستر اجرا می‌کرد هم به صورت بی‌کلام بود و هم با کلام و اغلب خوانندگان آن از کودکان و نوجوانان تشکیل می‌شد و این نوع موسیقی به دلیل ماهیتش، که برای کودکان ساخته می‌شد جزیرانه کودک مورد مصرف داشت.

تک نوازان نام ارکستری بود که از سازهای سنتی ایران و گاهی هم از یک ساز فرنگی، مانند ویلن تشکیل می‌گردید. این در حقیقت کوچک‌ترین ارکستر رادیو بود که معمولاً از سه تا چهار نوازنده تشکیل می‌شد. کسانی که در این ارکستر کار نوازندگی می‌کردند اغلب از استادان موسیقی ایران بودند؛ مانند: استاد مرحوم احمد عبّادی، استاد جلیل شهنواز، مرحوم استاد حبیب‌الله بدیعی، استاد کسایی و مرحوم ناصر افتخار و دیگر استادان که برده‌ن‌ناشان در حوصله این مقال نمی‌گنجد. آثار این ارکستر معمولاً در ردیف‌های موسیقی سنتی اجرا می‌گردید. این ارکستر فقط موسیقی بی‌کلام اجرا می‌کرد.

برنامه موسیقی دیگری نیز وجود داشت به نام تک‌نوازی که معمولاً یکی از استادان به همراهی یا بدون همراهی ساز تنبک

استقبال فرار گرفت و آثار زیبایی به وسیله این ارکستر اجرا گردید.

ترکیب ارکستر سازهای ملّی از سازهای سنتی؛ مانند: کمانچه، سنتور، عود، تار، نی، تنبک و سازهای فرنگی؛ مانند: پلن، آلتو، کنترباس و ویلن سل و سازهای بادی هوایی فرنگی تشکیل یافته بود. آثاری که این ارکستر اجرا می‌کرد بیشتر نشأت گرفته از ردیف‌های موسیقی - البته به صورت ساخته شده و گاهی هم تنظیم شده - بود. محصول کاری این ارکستر از قطعات بی‌کلام و ترانه‌هایی بود که توسط خوانندگان مختلف اجرا می‌گردید و در برنامه‌های مختلف رادیویی استفاده می‌شد.

ارکستر پاپ از سازهای فرنگی و مخصوصاً سازهای بادی برنجی تشکیل شده بود و به طور کل ترکیب سازها بیشتر به ترکیب ارکسترهای «جاز» فرنگی می‌مانست و آثاری که این ارکستر اجرا می‌کرد از نوع موسیقی پاپ که شمار می‌آید. قطعات توسط آهنگ‌سازان جوان، به صورت ترانه یا موسیقی بی‌کلام ساخته می‌شد. مصرف این قطعات بیشتر در برنامه‌های مخصوص جوانان بود.

ارکستر جوان مخلوطی از سازهای ایرانی و فرنگی بود و آثاری بیشتر با کلام و صدای خوانندگان جوان تهیه می‌گردید. این نوع موسیقی بیشتر در برنامه جوان و نوجوان مصرف می‌شد.

تعداد نوازندگان بزرگ‌ترین ارکستر حدود سی و دو نفر بود و این تعداد تغییر می‌کرده این ارکستر، به ارکستر بزرگ رادیو یا ارکستر گلهاء شهرت داشت و با رهبری افراد مختلفی از جمله: مرحوم استاد مرتضی حنانه، آقای فریدون ناصری، آقای مصطفی کسروی، آقای علی تجویدی، آقای فریدون شهزادان فعالیت می‌کرد. ترکیب سازبندی این ارکستر از سازهای فرنگی و گاهی هم از سازهای سنتی ایران مانند سنتور تشکیل می‌گردید. آثاری که این ارکستر اجرا می‌کرد اغلب با فرم و هارمونی موسیقی کلاسیک و در حقیقت با فرم موسیقی فرنگی ساخته و اجرا می‌شد که با همت و پشتکار عزیزان هنرمند آثاری در ردیف‌های موسیقی ایران نیز ساخته می‌شد و با مطابقت با فرم‌های موسیقی فرنگی تنظیم و اجرا می‌گردید.

توضیح دیگری لازم است و آن این است که این ارکستر در شروع تشکیل از آثاری که به صورت آبی سون یا تک‌صدایی بود آثاری را اجرا می‌کرد ولی از زمان رهبری استاد مرحوم روح‌الله خالقی کم‌کم رنگ چند صدایی به خود گرفت که در ابتدا مورد اقبال شنوندگان ایرانی نبود زیرا موسیقی ایرانی را فقط به صورت تک‌صدایی شنیده بودند و با هارمونی یا چند صدایی گوششان بیگانه بود ولی رفته رفته این امر به صورت عادی در آمد و مورد

آثاری که «ارکستر گله» اجرا می‌کرد اغلب با فرم و هارمونی موسیقی کلاسیک و در حقیقت با فرم موسیقی فرنگی ساخته و اجرا می‌شد.

می‌یافت و آثارشان معمولاً بصورت آبی سون کار صدایی بود. ارکستر دیگری که از ۲ تا ۵ نوازنده تشکیل می‌گرفته باز ترکیبی از سازهای ایرانی و فرنگی داشت و به نام ارکستر آزمایشی در رادیو

بزرگ‌ترین ارکستر از تعداد نوازندگانی محدود سه و دو نفر تشکیل می‌گردد که این تعداد متغیر بود و به ارکستر بزرگ رادیو یا «ارکستر گله» شهرت داشت و با رهبری افراد مختلفی از جمله: مرحوم استاد مرتضی منانه، آقای فریدون ناصری، آقای مصطفی کسروی، آقای علی تچه‌پدی و آقای فریدون شهبازیان فعالیت می‌کرد.

ارکستر جوان مفلوپی از سازهای ایرانی و فرنگی بود و آثارش بیشتر با کلام و صدای خوانندگان تهیه می‌گردید. این نوع موسیقی بیشتر در برنامه جوان و نوجوان مصرف می‌شد.

معروف بود و معمولاً کارش بدین ترتیب بود که آثاری را که توسط آهنگ‌سازان برای تصویب اثر قرار بود به شورای موسیقی فرستاده شود به وسیله این ارکستر اجرا

قطعاتی را بسته به ذوق و سلیقه خود در دستگاه‌ها و آوازهای ایرانی اجرا می‌کرد و این آثار معمولاً بدون کلام بود. ارکستر آذربایجانی از سازهای فرنگی و سازهای سنتی آذری، مانند: بالابان، نقاده، دایره و نار آذری تشکیل یافته بود و آهنگ‌های بی‌کلام و باکلام آذری را اجرا می‌کرد. تعداد نوازندگان این ارکستر حدود هشت تا ده نفر بود. کاربرد این نوع موسیقی معمولاً در حداقلی بود که مطلبی در مورد آذربایجان در رادیو خواننده می‌شد.

ارکستر برنامه صبح جمعه که به صورت زنده در حضور تماشاگران قطعات بی‌کلام و باکلام را اجرا می‌کرد، ترکیب این

ارکستر از تعداد شش یا هفت نوازنده تشکیل می‌گردد و سازهای فرنگی و ایرانی تشکیل می‌دهد.

هنوز هم مشتاق ادامه کار هستم

دقایقی با حسین توصیفیان اولین گوینده خبر در رادیو

● محمدرضا شهیدی فرد

در رادیو این تجربه است که گوینده را گوینده می‌کند

بسنگی دارد. این آغاز پاسخ به بسیاری از سئوالات در حوزه‌ی کاری ماست. بسنگی دارد به اینکه چه برنامه‌ای باشد. بسنگی دارد به اینکه مخاطب چه کسی باشد. بسنگی دارد به اینکه چه زمانی پخش شود. بسنگی دارد به اینکه.....

شاید این وابستگی‌ها نشانگر آن باشد که تلاش برای رسیدن به حکم قطعی و منتهی در مجموعه‌ای از موضوعات رسانه‌ای، امری ناصواب است.

البته برای اینگونه پاسخ دلایل دیگری هم می‌تواند باشد. مثلاً اینکه مخاطب سزّال، خود نیز بدروستی پاسخ را نمی‌داند و از این طریق جستجوی راه گریز می‌کند.

کشف هر کدام از این دو انگیزه «بسنگی دارد» به اینکه گوینده چه کسی است. اگر او صاحب اعتباری باشد بهتر است مطمئن باشیم فرض او بمان اتفاق افتاده است و واقعاً بسنگی دارد. شاید همین وابستگی یک امر به موضوعات مختلف از اولین چیزهایی باشد که هر کسی در آغاز کار رساله‌ایش باید در خاطر بسیاری، تا اولین پاسخ به سئوالاتش را در حکم امر قطعی نتاند. این خود باعث حضور جستجوی مدام در ما می‌شود. و جستجو پدیده‌ی مبارکی است. از جمله موضوعاتی که به خیلی چیزها بسنگی دارد گویندگی و اجرا است و جستجو در شیوه‌ها و چند و چون آن‌هاست. به جهت آنکه هر زمان و دوره‌ای اقتضانات ویژه‌ی خود را دارد. رسیدن به ویژگی‌های گویندگی امروز بی‌نیاز از شناخت و تدقیق در خصوصیات دیروز آن نیست.

آقای توصیفیان از سرامندان گویندگی و اجرا در چند دهه‌ی گذشته هستند و بسیاری از این وابستگی‌ها را می‌دانند. متأسفانه در وقت گفتگو، ایشان از بیماری رنج می‌بردند. به همین دلیل به گفتگوی کوتاه بسنده کردیم برای ایشان و خانواده‌ی محترمشان سلامتی آرزو می‌کنیم.

□ چند سال دارید؟

● ۷۳ سال.

□ با توجه به سن تان، هنوز هم برای اجرای برنامه‌های رادیویی

باشد؟

□ فکر می‌کنید ویژگی‌های ساختاری صداپتان باقی مانده

● تصور نمی‌کنم صدای من با ۲۰ سال پیش فرقی کرده باشد.

● هر کس عاشق کارش باشد، دلش می‌خواهد تا موقعی که

زنده است و نفس می‌کشد، به کارش ادامه بدهد. من هم هنوز

مشتاق ادامه کارم هستم و قبل از بازنشستگی هم تمایل خود را

- خدا را شکر - سیگار نمی‌کشم.

□ ابلاغ کردم.

□

● چرا تغییر نکرده؟

□ یکی از عوامل مهم در تخریب صدا، سیگار است. و من هم